

Artikel fra Berlingske Tidende, mandag den 26. april 1999, 1. sektion, side 10, af Flemming Rose og Ask Rostrup.

Oliesanktioner vil teste enhed

Krigserklæring: Frankrigs præsident, Jacques Chirac, er dybt betænkelig over NATOs planer om at borde fremmede olietankere ved Jugoslaviens kyster. Rusland nægter at respektere en embargo, og spørgsmålet er nu, om NATO vil være klar til at tvinge sig om bord på en russisk olietanker.

WASHINGTON

NATOs beslutning om eventuelt at anvende magt ved inspektion af skibe, der transporterer olie til Jugoslavien, risikerer at skabe de første åbne sprækker i alliancen. Og det er derfor endnu langt fra sikkert, at NATO rent faktisk vil borde skibe, der ikke frivilligt lader sig undersøge på vej mod Montenegros havne.

Alliancens forsvarsministre besluttede i princippet på topmødet i Washington at håndhæve en EU-olieembargo mod Jugoslavien – der muligvis bliver vedtaget på et EU-udenrigsministermøde i Luxembourg i dag – med magt. Med andre ord er alliancen, igen i princippet, klar til at tvinge fremmede skibe til at lade sig inspicere, ligesom man vil bombe olietransporter og rørledninger fra Montenegro ind i Serbien.

Fransk bekymring

Men flere af NATOs medlemslande er stærkt bekymrede ved at gå så drastisk til værks – både af juridiske og praktiske årsager. Især Frankrig har understreget det folkeretligt betænkelige ved at standse skibe fra lande, der ikke er medlemmer af EU eller NATO, eftersom det vil være at sammenligne med en krigserklæring med disse skibes hjemlande. Og nøglespørgsmålet er ganske enkelt: Er alliancen parat til at borde en russisk olietanker og tage de konsekvenser, det måtte afstedkomme? Den franske præsident, Jacques Chirac, er yderst skeptisk og formulerede sine betænkeligheder således: »Det er fint med inspektioner, hvis det skib, man ønsker at inspicere, lader sig inspicere. Men tænk hvis skibet ikke standser – så bliver man nødt til at borde

det. Og at borde et skib i åben sø er en krigshandling i henhold til international ret.«

Også den italienske udenrigsminister, Lamberto Dini, bekræftede, at der på NATO-topmødet havde været udbredt betænkelighed ved embargoen. Han understregede dog, at Italien støtter sanktionerne, mens grækerne udtrykte bekymring over følgerne for Montenegro.

Russisk protest

Rusland har allerede reageret skarpt på meldingerne fra NATO-topmødet. Den russiske udenrigsminister, Igor Ivanov, understregede, at alliancen ikke kan lave en sådan embargo, og at man vil fortsætte sine olieleverancer til Jugoslavien.

»I henhold til international ret, så kan sanktioner og embargoer kun gennemføres af FN's Sikkerhedsråd. Og i vores forhold med andre lande følger vi international ret, ikke NATO-beslutninger. Vi vil ikke foretage os noget, der vil øge lidelserne for det jugoslaviske folk. Vi vil fortsætte med at levere olie og overholde vores internationale forpligtelser,« sagde Igor Ivanov.

NATO-lederne gik i weekenden at besvare spørgsmålet om, hvorvidt man er klar til at tvinge sig om bord på russiske skibe i Adriaterhavet. Den amerikanske præsident, Bill Clinton, svarede således på sin pressekonference i Washington, at han ikke håbede eller troede, at det ville komme så vidt.

»Selvfølgelig forventer vi ikke – og vil ikke gøre noget for – at det fører til konflikter. Men vi bliver nødt til at være håndfaste,« sagde Clinton.

Ungarn – der er det eneste NATO-land, der grænser op til Jugoslavien – erkendte i sessio-